

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยสภาพปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 ปีการศึกษา 2551 ปรากฏผลการวิจัยดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 ระหว่างผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 ในกรอบการนิเทศภายใน 4 ด้าน ได้แก่

- 1.1 การนิเทศด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร
- 1.2 การนิเทศด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.3 การนิเทศด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน
- 1.4 การนิเทศด้านการวัดผลและประเมินผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่

2.1.1 ระยะที่ 1 ประชากรที่ใช้วิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนในชั้นเรียนที่มีเด็กพิเศษเรียนอยู่ จำนวนประชากรโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 จำนวน 155 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 2,073 คน ได้แก่

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 155 คน
- 2) ครูการศึกษาพิเศษ จำนวน 155 คน
- 3) ครูผู้สอนในชั้นเรียนที่มีเด็กพิเศษเรียนอยู่ จำนวน

1,763 คน

2.1.2 ระยะที่ 2 ประชากรที่ใช้วิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนในชั้นเรียนที่มีเด็กพิเศษเรียนอยู่ ได้แก่

- 1) ผู้บริหารโรงเรียนที่เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 155 คน
- 2) ครูการศึกษาพิเศษที่มีความชำนาญการพิเศษด้านการศึกษาพิเศษจำนวน 155 คน
- 3) ครูผู้สอนที่มีความชำนาญการด้านการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 1,763 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่

2.2.1 ระยะที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนในชั้นเรียนที่มีเด็กพิเศษเรียนอยู่ ในโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 155 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 333 คน ได้แก่

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน
- 2) ครูการศึกษาพิเศษ จำนวน 50 คน
- 3) ครูผู้สอนในชั้นเรียนที่มีเด็กพิเศษเรียนอยู่ จำนวน

223 คน

2.2.2 ระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนในชั้นเรียนที่มีเด็กพิเศษเรียนอยู่ ในโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 ปีการศึกษา 2551 จาก 4 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 12 คน ได้แก่

- 1) ผู้บริหารโรงเรียนที่เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน

2) ครูการศึกษาพิเศษที่มีความชำนาญการพิเศษด้านการศึกษาพิเศษจำนวน 3 คน

3) ครูผู้สอนที่มีความชำนาญการด้านการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 3 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 ในรอบการนิเทศ 4 ด้าน ได้แก่

3.2.1 การนิเทศด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร

3.2.2 การนิเทศด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

3.2.3 การนิเทศด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

3.2.4 การนิเทศด้านการวัดผลและประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สภาพปัญหาการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 ปีการศึกษา 2551

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนในโรงเรียนจัดการเรียนร่วม จำนวนประชากรโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 2,073 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม เลือกโดย ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจากโรงเรียนจัดการเรียนร่วม ได้จำนวนทั้งสิ้น 333 คน โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (Taro Yamane, 1973 : 725 เกษมสาหร่ายทิพย์, 2543 : 350) จากจำนวนประชากรทั้งหมด 2,073 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 333 คน

2. เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบบังชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งประชากรตามสถานภาพคือ ผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอน แล้วสุ่มตามสัดส่วนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 333 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ได้แก่

แบบสอบถามสภาพปัญหาการนิเทศภายในได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่มีคำถามลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ ผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอนในสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2, 1 ในการนิเทศภายใน 4 ด้าน ได้แก่ การนิเทศด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร การนิเทศด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน การนิเทศด้านการวัดผลและประเมินผล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ดังนี้

1. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ (Checklist) โดยการหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 ส่วนข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพปัญหาการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 จำแนกตามตัวแปรตำแหน่งผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอน รายงานผลหาค่าความแปรปรวนโดยใช้สถิติเอฟ (F-test) โดยใช้สูตร One Way ANOVA และทดสอบหาค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Scheffe' Test

ระยะที่ 2 แนวทางการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1

กลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษโดยตรงและใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนในชั้นเรียนที่มีเด็กพิเศษเรียนอยู่ในโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 ปีการศึกษา 2551 จาก 4 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 12 คน ได้แก่

- 1) ผู้บริหารโรงเรียนที่เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน
- 2) ครูการศึกษาพิเศษที่มีความชำนาญการพิเศษด้านการศึกษาพิเศษจำนวน 3 คน
- 3) ครูผู้สอนที่มีความชำนาญการด้านการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการนิเทศภายใน 4 ด้าน ได้แก่ การนิเทศด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร การนิเทศด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน การนิเทศด้านการวัดผลและประเมินผล ซึ่งได้จากผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่ 1 เลือกรายการที่มีสภาพปัญหามาก 3 ลำดับแรก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอน ใน 4 ด้าน ได้แก่การนิเทศด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร การนิเทศด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน การนิเทศด้านการวัดผลและประเมินผล

สรุป

1. สภาพปัญหาการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 ปีการศึกษา 2551

จากการวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 พบว่า ผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการนิเทศภายในทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาแต่ละด้านพบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเมื่อจำแนกรายด้าน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร ในภาพรวมของสภาพปัญหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อคำถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและมีบางข้อมีปัญหาในระดับมากคือ การจัดประชุมชี้แจงฟังบรรยายเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการ และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับ

การวิเคราะห์เนื้อหาโครงสร้างของหลักสูตรพร้อมกับปรับหลักสูตร เพื่อใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ในภาพรวมของสภาพปัญหามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อคำถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและมีบางข้อมีปัญหาในระดับมากคือ การให้คำแนะนำในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละรายวิชา และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสามารถของเด็กเพื่อวางแผนการ

1.3 ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ในภาพรวมของสภาพปัญหามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อคำถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและมีบางข้อมีปัญหามากคือ การให้ความรู้ในการจัดสร้างสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการแนะนำให้ครูเข้ารับการอบรมการผลิตสื่อที่ทันสมัยเหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.4 ด้านการวัดผลประเมินผล ในภาพรวมของสภาพปัญหามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อคำถาม พบว่าส่วนใหญ่มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและมีบางข้อมีปัญหามากคือ การแนะนำความรู้เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการให้ความรู้เกี่ยวกับพิจารณาตัดสินผู้เรียนให้เลื่อนชั้นตามเกณฑ์ที่กำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่สภาพปัญหาการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 ปีการศึกษา 2551

จากการวิจัยผลเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วม ระหว่างผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอนในภาพรวม พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในแต่ละด้านของผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอนได้ผล ดังนี้

2.1 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตรสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วม ระหว่าง ผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอน พบว่าในภาพรวม ของผู้บริหาร และครูการศึกษาพิเศษมีความคิดเห็นแตกต่างกับครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.2 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วม ระหว่าง ผู้บริหาร ครูการศึกษา พิเศษ และครูผู้สอนพบว่า ในภาพรวม ของผู้บริหาร และครูการศึกษาพิเศษมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่างกัน

2.3 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วม ระหว่าง ผู้บริหาร ครูการศึกษา พิเศษ และครูผู้สอน พบว่า ในภาพรวม ของผู้บริหาร และครูการศึกษาพิเศษมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่างกัน

2.4 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านการวัดผลและประเมินผล สำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วม ระหว่าง ผู้บริหาร ครูการศึกษา พิเศษ และครูผู้สอนพบว่า ในภาพรวมพบว่าของผู้บริหาร และครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต1 ปีการศึกษา 2551

3.1 ด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร

3.1.1 แนวทางการจัดประชุมชี้แจงฟังบรรยายเพื่อทำความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งศูนย์การศึกษา พิเศษ เขตพื้นที่ฯ ควรตั้งใจทำหน้าที่ในการชี้แจง สร้างความเข้าใจให้กับโรงเรียน และควร ประสานกับ

โรงเรียนในการส่งบุคลากรเข้าร่วมรับฟังแผนนโยบาย และแนวปฏิบัติที่ โรงเรียนต้องทำ ศูนย์

การศึกษาพิเศษและเขตพื้นที่ฯ ควรเป็นผู้ถ่ายทอดแผนนโยบายของ ศูนย์ฯ ของเขตพื้นที่ฯ และ

เป็นผู้นำในการดำเนินงานและต้องมีการนิเทศ ติดตามการดำเนินงาน ของโรงเรียน อย่าง

สม่ำเสมอ ครูผู้สอน ผู้ถือปฏิบัติตามแผนนโยบาย ควรให้ความสนใจใน การเข้าร่วมประชุม และตั้งใจจริงที่จะรับฟังข้อมูลต่างๆ เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษที่ตนเองรับผิดชอบ

3.1.2 แนวทางการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาโครงสร้างของหลักสูตรกับการปรับหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คือ ผู้บริหารเขตพื้นที่ฯ และศูนย์ ควรมีนโยบายให้ครูที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมมือกันจัดทำหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เขตพื้นที่ฯ และศูนย์ควรออกบริการให้คำแนะนำ ปรึกษา ควรมีนโยบายหรือโครงการให้ครูในโรงเรียนทุกคนร่วมกัน จัดทำหลักสูตรเฉพาะเด็กพิเศษแต่ละคน ครูผู้สอน ควรเอาใจใส่ในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาเฉพาะบุคคลให้มากขึ้น ถ้ามีเรื่องขัดข้องหรือเป็นอุปสรรค ควรปรึกษาผู้รู้ทันที

3.1.3 แนวทางการแก้ปัญหาการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนสะสมงานเพื่อวิเคราะห์เด็กเป็นรายบุคคลของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ คือผู้บริหาร เขตพื้นที่ฯ และศูนย์ ควรมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้ครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดทำแผนสะสมผลงาน ควรจัดทำแบบฟอร์มการจัดทำแผนสะสมงาน สร้างข้อตกลงร่วมกัน ครูผู้สอน ควรมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง ทั้งทักษะวิชาการ และจิตสำนึกของความเป็นครูที่แท้จริง

3.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

3.2.1 แนวทางการแก้ปัญหาการให้คำแนะนำในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละรายวิชา คือ ผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษและครูผู้สอน ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ของเด็ก โดยจัดในรูปแบบที่หลากหลาย ครูที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในชั้นเรียนต้องร่วมมือกันในการจัดทำแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคน โรงเรียนควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เช่น โรงพยาบาล ศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงของเด็กมากขึ้น

3.2.2 แนวทางการแก้ปัญหาการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสามารถของเด็กเพื่อวางแผนการสอน คือ ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอน โรงเรียนควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เช่น โรงพยาบาล ศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงของเด็กมากขึ้น

3.2.3 แนวทางการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานโรงเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเรียนร่วมดีเด่นในระดับเขตหรือระดับประเทศ คือ ครูผู้สอน ควรเปิดโอกาสให้ครูทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรม และควรจัดอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง และควรให้ความสำคัญกับการนิเทศ ติดตามการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของครู

3.3 ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

3.3.1 แนวทางการแก้ปัญหาการให้ความรู้ในการจัดสร้างสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอนมีความจำเป็นก็จริง แต่การเลือกใช้สื่อที่มีผู้ผลิตไว้แล้วอย่างหลากหลายน่าจะสะดวกกว่า ผู้บริหารควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดหาจัดทำ หรือจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเทียบเท่าหรือมากกว่าเด็กปกติ **ด้านครูผู้สอน** ควรเลือกใช้หรือผลิตสื่อจากวัสดุที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ จะช่วยให้ประหยัดทั้งงบประมาณและเวลา หรืออาจใช้วิธีแลกเปลี่ยนสื่อกับครูในโรงเรียน ครูต่างโรงเรียน และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องนี้

3.3.2 แนวทางการแก้ปัญหาการแนะนำให้ครูเข้ารับการอบรมการผลิตสื่อที่ทันสมัยเหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คือ **ผู้บริหาร** ควรจัดอบรมตามความต้องการของครู โดยการออกแบบสอบถามไปตามโรงเรียนเรียนร่วมในพื้นที่ ว่าต้องการการอบรมแบบไหน เรื่องใด และต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างไร เช่น ต้องการให้ผู้จัดอบรมเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อ พร้อมกับลงมือปฏิบัติจริง และเมื่อสิ้นสุดการอบรม ผู้เข้ารับการอบรมต้องได้สื่อกลับไปใช้ได้เลย โดยไม่ต้องลงทุน หรือเสียเงินซื้อ เพื่อเป็นแรงจูงใจครูสนใจที่จะเข้ารับการอบรม สำหรับสถานที่อบรมผู้ให้สัมภาษณ์ เห็นว่า ควรจัดอบรมนอกสถานที่หรือพาไปศึกษาดูงานให้เห็นจริงจะน่าสนใจและได้รับความรู้มากกว่า ไม่จำเป็นต้องมีการอบรมการผลิตสื่อที่ทันสมัย ขอให้จัดสื่อให้ทางโรงเรียนหรือจัดสรรเงินให้ไปซื้อสื่อจะดีกว่า

3.3.3 แนวทางการแก้ปัญหาการให้คำแนะนำวิธีการใช้สื่อและอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรออกให้บริการแนะนำ ช่วยเหลือ การใช้สื่อและอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดให้กับครูผู้สอน **ด้านผู้บริหาร** ควรมีการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง ไม่ปล่อยประละเลยให้ครูการศึกษาพิเศษหรือครูผู้สอนเผชิญปัญหาเพียงลำพัง และควรสำรวจความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนของตน

3.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล

3.4.1 แนวทางการแก้ปัญหาการแนะนำความรู้เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คือผู้ให้สัมภาษณ์เห็นคล้ายคลึงกันว่า การให้ความรู้กับครูเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องทำการออกนิเทศติดตามการดำเนินงาน **ผู้บริหาร** ควรเป็นผู้นำในการให้ครูในโรงเรียนร่วมมือกันจัดทำแบบวัดผลประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีในโรงเรียน โดยอาจแบ่งกันรับผิดชอบเป็นกลุ่ม

สาระฯ หรือเป็นรายบุคคล ด้านครูผู้สอน เป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในการประเมินการ เรียนรู้ของเด็ก เพราะเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด ดังนั้นควรมีความตระหนักและ ให้ความสำคัญ

3.4.2 แนวทางการแก้ปัญหาการให้ความรู้เกี่ยวกับพิจารณาตัดสิน ผู้เรียนเลื่อนชั้นตามเกณฑ์ที่กำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) คือ หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องต้องมีแนวทางที่ชัดเจนให้กับผู้ปฏิบัติ

3.4.3 แนวทางการแก้ปัญหาการประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับ ระเบียบหลักการและวิธีการในการวัดผลประเมินผลสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเอาใจใส่ในการชี้แจง ทำความเข้าใจ และให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ หลักการและวิธีการในการวัดผลประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อความชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ควรมีการประชุมสัมพันธในหลายรูปแบบเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ผู้ปฏิบัติ ทั้งนี้ ควรมีการประชุมสัมพันธอย่างต่อเนื่อง และทั่วถึงว่าควรมี การบรรจุหรือแต่งตั้งครูการศึกษาพิเศษให้แก่แต่ละโรงเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียน ร่วม

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษามีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. สภาพปัญหาการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 ปีการศึกษา 2551

โรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 ปี การศึกษา 2551 มีสภาพปัญหาในการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วมโดยภาพ รวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า โรงเรียนมีสภาพปัญหาการนิเทศ ภายในอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีสภาพปัญหาระดับมาก คือ ด้านการวัดผลและ ประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษม ทองสัมฤทธิ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความต้องการการนิเทศของครูโครงการเด็กพิเศษ เรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อเปรียบเทียบความ ต้องการการนิเทศงานวิชาการของครูและผู้บริหารใน โครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับ เด็กปกติ ในโรงเรียนประถมศึกษา 4 ด้าน คือ 1) หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน 3) สื่อการเรียนการสอน และ 4) การวัดผลและประเมินผล จากกลุ่มตัวอย่าง ที่ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน และครูปฏิบัติการสอนทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้น ครูสอนเฉพาะ แต่ละวิชาในโครงการเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครู ต้องการการนิเทศด้านหลักสูตรและ

การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการวัดผลและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน และเช่นเดียวกับงานวิจัยของ ศรีเพ็ญ สนันนาม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการการนิเทศภายในของครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดเทศบาลในเขตการศึกษา 7 ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดเทศบาลในเขตการศึกษา 7 มีความต้องการการนิเทศภายใน ใน 5 ด้าน คือ ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านการใช้หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนงานวิจัยของ จิระ โดมะนิตย์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการด้านการนิเทศการศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการด้านการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ในด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน และด้านห้องสมุด และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการด้านการนิเทศการศึกษาของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร มีความต้องการ การนิเทศการศึกษา ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านหลักสูตร ในเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ด้านสื่อการเรียนการสอนในเรื่องความรู้ในการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผลในการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผลในเรื่องการสร้างเครื่องมือการวัดผลประเมินผลรูปแบบต่างๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์และแบบทดสอบอย่างถูกต้องและตรงตามหลักสูตร ด้านการนิเทศภายในในเรื่องความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆแก่ครูในโรงเรียนในแต่ละหมวดวิชาและด้านการใช้ห้องสมุดในเรื่องการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในห้องสมุด

2. เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 ปีการศึกษา 2551

ระหว่างผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอนในภาพรวม พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ความคิดเห็น

เกี่ยวกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในแต่ละด้านของผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระ โดมะนิตย์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการด้านการนิเทศการศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความต้องการด้านการนิเทศการศึกษาของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการ การนิเทศการศึกษาทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2) ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการ การนิเทศการศึกษา ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านสื่อการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
- 3) ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความต้องการ การนิเทศการศึกษา ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายในและด้านการใช้ห้องสมุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 4) ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความต้องการ การนิเทศการศึกษา ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการใช้ห้องสมุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนเนลโล (Anello, 1996 : 2941 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมและทัศนคติของครูและ ครูใหญ่ที่มีต่อประสิทธิภาพของการนิเทศ จุดมุ่งหมายในการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อต้องการศึกษาพฤติกรรมและเจตคติของครูและครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาใน สปริงฟิลด์ รัฐแมสซาชูเซตต์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ว่าคุณเองสามารถทำการนิเทศภายในโรงเรียนของคุณได้เป็นอย่างดี ส่วนครูก็ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจังมากขึ้นในการนิเทศภายในโรงเรียน โดยครูก็รู้สึกพอใจในการนิเทศภายในที่ครูได้รับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประมวล ออ์กร์การ (2540:41) ได้สรุป ปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง มีอยู่ว่า 1) ปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนและครู ตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปางอยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต1 ปีการศึกษา 2551

แนวทางการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต1 ปีการศึกษา 2551 เห็นว่าการนิเทศภายในที่จำทำให้การดำเนินงานจัดการเรียนร่วมจะประสบผลสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้นั้น ควรจะมีปัจจัยที่สำคัญ คือ 1) ผู้ให้การนิเทศควรเอาใจใส่ในการปฏิบัติอย่างจริงจังสม่ำเสมอและต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัทนา ทัดเทียม (2538 : 23) ได้สรุปว่า ตัวจักรสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประสบความสำเร็จคือผู้บริหารโรงเรียนทั้งนี้เพราะในทางปฏิบัติผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้คิดวางแผน สนับสนุน และดำเนินการบริหารให้การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่นต่อเนื่องสม่ำเสมอตามแผนการนิเทศที่ได้วางไว้เพื่อให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถมีขวัญและกำลังใจดี อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาต่อไปอีกด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนเนลโล (Anello. 1996 : 2941 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมและทัศนคติของครูและ ครูใหญ่ที่มีต่อประสิทธิภาพของการนิเทศ จุดมุ่งหมายในการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อต้องการศึกษาพฤติกรรมและ เจตคติของครูและครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาใน สปริงฟิลด์ รัฐแมสซาชูเซตต์ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ว่าคุณเองสามารถทำการนิเทศภายในโรงเรียนของตนเองได้ เป็นอย่างดี ส่วนครูก็ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจังมากขึ้นในการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยครูก็รู้สึกพอใจในการนิเทศภายในที่ครูได้รับ 2) บุคคลที่ทำหน้าที่นิเทศควรมีความรู้ความสามารถในเรื่องที่ตนเองจะต้องนิเทศ คือมีศักยภาพในการให้คำแนะนำ ปรีกษา ช่วยเหลือแก่ผู้รับการนิเทศอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ และควรเป็นไปในลักษณะของกัลยาณมิตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพอร์เซลล์ (Purcell, 1992 : 3148 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของ การอบรมใช้โปรแกรมพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูในรัฐอาร์คันซอ(Arkansas)ตามการรับรู้ของครูในเรื่องการนิเทศการสอนจุดมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้เพื่อทราบการรับรู้ของครูในรัฐอาร์คันซอ ถึงประโยชน์ของการนิเทศการสอนที่ครูใหญ่ได้กระทำตลอดจนต้องการดูประสิทธิภาพในการฝึกอบรม โดยใช้โปรแกรมพัฒนาประสิทธิภาพการสอนผลการวิจัยพบว่าโปรแกรมพัฒนาประสิทธิภาพการสอนทำให้ครูใน รัฐอาร์คันซอเชื่อว่าตนเองได้พัฒนาความสามารถและในทักษะ การสอนจากการนิเทศการศึกษาเลือกจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมให้ผู้เรียนบรรลุผลได้ ทำให้ผู้เรียนใส่ใจในสิ่งที่เรียนรู้ ครูที่ผ่านการอบรมสามารถทำการนิเทศ และมีทัศนคติในทางบวกต่อการนิเทศได้มากกว่าครู ที่ไม่ได้ผ่านการอบรมตามโครงการนี้ 3) ผู้นิเทศควรมีแนวทางที่ชัดเจนให้กับผู้ปฏิบัติและไม่ทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความสับสน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เวเน (Weyne, 1980 : 1283 - A) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการรับรู้บทบาทการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ที่รัฐเวอร์จิเนีย สหรัฐอเมริกา โดยจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ในเรื่องความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานนิเทศและวิธีการนิเทศ

ภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานที่มีอันดับความสำคัญสูงได้แก่ งานหลักสูตรและการสอน งานแนะแนว งานบริหารและงานวิชาการ และงานนิเทศภายในโรงเรียน 2) เกี่ยวกับนิเทศภายในโรงเรียน ผู้ที่ต้องรับผิดชอบมากที่สุดคือครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ ส่วนครูผู้สอนทำหน้าที่น้อยมาก 3) เกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน งานที่เกี่ยวกับวัสดุเป็นงานที่ครูใหญ่ใช้เวลา น้อยที่สุด ส่วนงานนิเทศภายในโรงเรียน งานเกี่ยวกับหลักสูตร งานการสอนและงานแนะแนวเป็นงานที่ครูใหญ่ใช้เวลา มากที่สุด 4) เทคนิคการนิเทศที่ได้ผล ได้แก่ การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุมกับครู ส่วนวิธีการใช้ออกสารเป็นวิธีการที่ได้ผลน้อย 5) หลังได้รับการนิเทศแล้วผู้ปฏิบัติควรนำข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ให้การนิเทศมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้ดีขึ้นและผู้ให้การนิเทศควรติดตามการดำเนินงานหลังการให้การนิเทศห่างเป็นระยะๆ ซึ่งอาจกำหนดเป็นระยะเวลาที่แน่นอนก็ได้ เพื่อให้ผู้ได้รับการนิเทศมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับคำกล่าวของแฮริส (อ้างถึงใน เยาวภา เดชะคุปต์, 2542 : 20) ได้เสนอขั้นตอนในกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไว้ 5 ขั้นตอนคือ 1) กระบวนการวางแผน ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายคิดหาวิธีดำเนินการ กำหนดแบบแผนในการดำเนินการและการคาดคะเนผลที่จะได้รับ 2) กระบวนการจัดองค์การ ได้แก่ การกำหนดมาตรฐาน กำหนดโครงสร้างของงาน การจัดสรรงาน จัดสรรทรัพยากร การสร้างความสัมพันธ์ และการประสานงาน ตลอดจนพัฒนา นโยบาย 3) กระบวนการนำ ได้แก่ การคัดเลือกและจัดสรรบุคลากรการทำให้คนทำงาน การริเริ่มงาน การสาธิต การสื่อสาร การแนะนำ และการอำนวยความสะดวก 4) กระบวนการควบคุม ได้แก่ การชี้แนะ การแก้ไข การลงโทษ และการดักเตือน 5) กระบวนการวัดผล เป็นการพิจารณาผลการปฏิบัติงาน สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการดำเนินงานภายในโรงเรียนที่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบแบบแผนโดยอาศัยหลักการ ทฤษฎี ความมีเหตุผล และกระทำอย่างต่อเนื่อง ในการดำเนินงานนั้นต้องมีขั้นตอนที่สำคัญคือ การสำรวจความต้องการความจำเป็นของโรงเรียน จากนั้นมาวิเคราะห์เพื่อเลือกปัญหาและความสำคัญของปัญหาแล้วนำมาวางแผนการนิเทศ การดำเนินการปฏิบัติงาน การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิตของการปรับปรุงแก้ไขต่อไป 5) ควรมีการบันทึกการนิเทศเป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้งที่มีการนิเทศและควรมีการบันทึกต่อท้ายของผู้รับการนิเทศกับสิ่งที่ผู้รับการนิเทศ ได้แสดงให้เห็นว่า มีการปฏิบัติตามคำแนะนำจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของแมคคาร์ทนี (McCartney, 1987) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการ สำหรับการนิเทศครูการศึกษาพิเศษขึ้นเพราะในขณะที่ทำการวิจัยนั้นยังไม่ปรากฏว่ามีกระบวนการเฉพาะที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อการนิเทศและการปรับปรุงพัฒนาการสอนของครูการศึกษาพิเศษ กระบวนการที่พัฒนาขึ้นนี้ครอบคลุมด้านต่างๆ 3 ด้าน คือ ทักษะการสอน ทักษะการติดต่อสื่อสาร และความรู้ในด้านที่เกี่ยวกับวิชาชีพครูเช่นการจัดทำโปรแกรมการสอนเฉพาะบุคคล การแปลผลแบบทดสอบและข้อมูลที่ได้รับรายงานความเข้าใจเกี่ยวกับ กฎหมายของรัฐและกฎหมายของรัฐบาลกลางแนวทางการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนและผลการวิจัย

ในปัจจุบันและได้มีการนำ กระบวนการนี้ไปให้ ครูที่ให้บริการเด็กพิการเรียนร่วมเด็กพิเศษเรียนร่วม 3 ประเภท คือเด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ เด็กปัญญาอ่อนประเภทเรียนได้ผลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การประชุมและการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ปรากฏว่าระบบการให้บริการการสอน ครูพัฒนาขึ้นและครูผู้สอนมีความพึงพอใจกับกระบวนการที่ใช้และพึงพอใจกับการพัฒนาของตนเอง 6) ควรมีการประสานความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพราะการจัดการเรียนร่วมจะสำเร็จได้ต้องให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 63 – 68) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้การจัดการเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ หลายประการคือ สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดการเรียนร่วมประสบผลสำเร็จนักการศึกษาได้กล่าวไว้หลายองค์ประกอบได้แก่ ระดับชาติ เป็นการดำเนินงานจะต้องเริ่มต้นเป็นอันดับแรกที่จะต้องมีการกฎหมาย นโยบาย ระเบียบปฏิบัติ แผนการดำเนินงาน แนวปฏิบัติ การติดตามผลและประเมินผล ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอยู่เสมอรวมทั้งระดมความคิดจากทุกฝ่ายในการหาทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น จึงจะสามารถทำงานเรียนร่วมดำเนินไปด้วยดี และเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างยิ่ง ระดับท้องถิ่นหรือชุมชน หมายถึงผู้บริหารระดับเขตพื้นที่หรือกระทรวงอื่น ศึกษาในเทศก์ ชุมชน ความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการให้บริการพิเศษ เช่น การทดสอบเด็ก จะต้องได้รับความร่วมมือจากวิชาชีพต่างๆ ได้แก่ แพทย์ นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด จิตแพทย์ นักแก้ไขการพูด นักสังคมสงเคราะห์ และผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายมีหน้าที่ให้การช่วยเหลือ สนับสนุนทุกหน่วยงานต้องให้ความร่วมมือ ระดับโรงเรียน เป็นผู้ปฏิบัติการและเป็นผู้ดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนอาจไม่ประสบผลสำเร็จ หากไม่ได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่สอนเด็กปกติ ครูประจำชั้นพิเศษ ครูเสริมวิชาการ นักเรียนทั่วไป เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ปกครอง ดังนั้น ควรให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ทุกฝ่ายตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนเข้าใจเหมือนกัน การจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก และความร่วมมือของบุคคลทุกฝ่ายในโรงเรียนบุคคลที่เกี่ยวข้อง จะทำให้งานดำเนินไปได้ด้วยดี และประสบผลสำเร็จในที่สุด

สรุป จากทั้งหกประการที่กล่าวมาล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการนิเทศภายใน ติดตามการดำเนินงานจัดการเรียนร่วม เพื่อช่วยลดปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานให้น้อยลงหรือหมดไปและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีโดยตรงต่อพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้สามารถใช้ศักยภาพที่มีอยู่ได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารโรงเรียน ควรกำหนดแนวทางและนโยบายการนิเทศภายในโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน มีการวางแผนการปฏิบัติการนิเทศภายใน และนำวิธีการนิเทศภายในไปใช้ได้ อย่างถูกต้อง และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
2. สำนักงานเขตพื้นที่ฯ ควรหาแนวทางการช่วยเหลือและสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถดำเนินการได้ตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. สำนักงานเขตพื้นที่ฯ ควรจัดให้มีโรงเรียนแกนนำการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้โรงเรียนใกล้เคียงได้มองเห็นแนวทางการดำเนินงานและนำมาพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนต่อไป
4. ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญและสนใจเอาใจใส่ต่อการนิเทศภายใน โดยการจัดรูปแบบการนิเทศภายในให้ชัดเจน เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับครูผู้สอน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน เช่น ปัจจัยใดเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ศักยภาพของผู้บริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนของนักเรียนระหว่างโรงเรียนที่มีรูปแบบการนิเทศภายในที่แตกต่างกัน เช่น การนิเทศภายในโดยผู้บริหารโรงเรียนผู้เดียว การนิเทศภายในเป็นทีม การนิเทศกันเองโดยครู เพื่อศึกษาว่ารูปแบบการนิเทศภายในอย่างไรที่ส่งผลต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด